

Г.В. Дейниченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.О. Афукова, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Модернізація вищої освіти в Україні є одним з найважливіших національних завдань сьогодення. Виходячи з національної доктрини розвитку освіти України в XXI столітті, вища освіта в країні повинна стати невід'ємною компонентою глобального освітнього проекту, стати одночасно рушійною силою інноваційного розвитку національної економіки. Зміна парадигми вищої освіти має на меті перенесення акцентів з організації навчального процесу на його кінцевий результат. Таким результатом має стати компетентність – інтегрована характеристика якостей особистості, результат підготовки випускника ВНЗ для виконання діяльності в певних професійних та соціально-особистісних предметних сферах (компетенції), який визначається необхідним обсягом і рівнем знань та досвіду у певному виді діяльності.

В Харківському державному університеті харчування і торгівлі постійно здійснюється інноваційна трансформація освітньої парадигми, створюються умови і механізми для забезпечення якості освіти на основі компетентісного підходу, задовольняються потреби галузі в компетентних, високомотивованих спеціалістах, що віддані цінностям своєї професії.

Компетентність – це не тільки набір відповідних знань та умінь, а інтегральна якість особистості, загальна готовність особистості до реалізації на практиці набутих знань та умінь з метою виконання самостійної успішної діяльності у відповідній галузі.

Концепція «новий інженер» включає не тільки технічні навички, але й уміння працювати у команді, знати іноземні мови, особливості різноманітних національних культур, мати творче мислення, навички ефективної усної і письмової комунікації і в цілому відповідати потребам сучасного ринку праці.

З прийняття Радою Європи, яка започаткувала Болонський процес, ключових компетентностей і починається формування та поширення компетентісного підходу в освіті. Зміщення кінцевої мети освіти на розвиток компетентності передбачає навчання дією, коли студенти працюють над набуттям і розширенням самостійного досвіду розв'язання реальних завдань і пошуку раціональних рішень.

Студенти працюють не з штучними, а з реальними проектами, вчать як у викладача, так і один у одного, обирають і приймають різні рішення у конкретних професійних ситуаціях, вчать критично мислити.

Компетентнісна модель освіти передбачає розширення в структурі навчальних програм міжпредметної компоненти (включення в зміст певної навчальної дисципліни матеріалу з інших галузей знання та практики), розроблення схеми введення компетентнісних елементів в усі освітні галузі навчального плану, посилення практичної, прагматичної та гуманістичної спрямованості.

Слід виділити такі види компетенцій щодо підготовки фахівців інженерних спеціальностей: інструментальні, міжособистісні, системні. До інструментальних компетенцій належать здібність володіти культурою професійного мислення; здібність до узагальнення, аналізу і синтезу інформації у галузі харчової індустрії, постановки мети і вибору шляхів її досягнення; здатність до організації та планування складних і відповідальних робіт у галузі харчової індустрії; володіння базовими знаннями в суміжних галузях технічних знань, глибокою підготовкою з основ професійних знань у галузі харчової індустрії; уміння логічно правильно, аргументовано будувати усне та писемне мовлення рідною мовою; володіння іноземною мовою на достатньому рівні; уміння працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією; уміння знаходити та аналізувати інформацію за проблемами харчової індустрії; здатність оперативно знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, що утворюються під час роботи у закладах ресторанного господарства та харчовій індустрії, готовність нести за них відповідальність.

Міжособистісні компетенції: здатність до критики та самокритики; уміння критично оцінювати свої переваги та недоліки під час роботи з технікою, планувати шляхи усунення недоліків; уміння роботи в команді; здатність спілкуватися зі спеціалістами із інших галузей технічних знань; здатність ефективно працювати у міжнародному середовищі.

Системні компетенції: здатність застосовувати професійні знання на практиці під час роботи в різних закладах харчової індустрії; готовність до нововведень в галузі харчової індустрії; здатність до безперервної освіти та самоосвіти; прагнення до саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації та майстерності; здатність адаптуватися до нових вимог, які викликані розвитком технологій та техніки в харчовій індустрії; готовність приймати участь у розробці і управлінні новими проектами в галузі харчової індустрії.